

Republika Srbija
VRHOVNI SUD SRBIJE
Gž 3/07
25.01.2007. godina
Beograd

U IME NARODA

Vrhovni sud Srbije u Beogradu, u veću sastavljenom od sudija Snežane Andrejević, predsednika veća, Sonje Brkić i Spomenke Zarić, članova veća, u parnici tužilje AA i BB, koje zastupa AB advokat, protiv tuženog VV, koga zastupa BA advokat, radi utvrđivanja očitstva, odlučujući o žalbi tuženog izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Novom Sadu P. 44/05 od 21.11.2006. godine, u sednici održanoj dana 25.1.2007. godine, doneo je

P R E S U D U

I. ODBIJA SE kao neosnovana žalba tuženog i potvrđuje presuda Okružnog suda u Novom Sadu P.44/05 od 21.11.2006. godine u pogledu odluke o utvrđivanju očitstva.

II. UKIDA SE presuda Okružnog suda u Novom Sadu P.44/05 od 21.11.2006. godine u preostalom delu u pogledu odluke o tužbenom zahtevu za izdržavanje tužilje AA od strane tuženog u periodu od 28.10.1985. godine do 31.12.2001. godine i za troškove postupka i u ovom delu predmet vraća Opštinskom sudu u Novom Sadu, kao nadležnom prvostepenom sudu, na ponovno suđenje.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Okružnog suda u Novom Sadu P.44/05 od 21.11.2006. godine: usvojen je zahtev tužilje i utvrđeno da je tuženi VV prirodni otac prvotuzilje AA rođene __. godine, od majke BB - drugotuzilje; obavezan je tuženi da na ime svog dela doprinosa za izdržavanje isplati prvotuzilji za period od 28.10.1985. godine do 31.12.1985. godine iznos od 8,66% od primanja koja ostvaruje za period od 1.1.1986. godine do 31.12.1986. godine iznos u visini od 4,09% od primanja koja ostvaruje, za period 1.1.1987. godine do 31.12.1987. godine iznos od 1,89% a od primanja koja ostvaruje, za period od 1.1.1988. godine do 31.12.1988. godine iznos od 3,93% od primanja koja ostvaruje, za period od 1.1.1989. godine do 31.12.1989. godine iznos od 1,19% od primanja koja ostvaruje, za period 1.1.1990. godine do 31.12.1990. godine iznos od 1,97% od primanja koja ostvaruje, za period 1.1.1991. godine do 31.12.1991. godine iznos od 14,34% od primanja koja ostvaruje, za period od 1.1.1992. godine do 31.12.1992. godine u visini od 0,53% i za period od 1.4.1993. godine do 12.8.2001. godine iznos u visini od 30% od primanja koja ostvaruje; obavezan je tuženi da tužiljama naknadi troškove postupka u iznosu od 528.410,00 dinara.

Protiv ove prvostepene presude tuženi je blagovremeno izjavio žalbu iz svih zakonskih razloga iz člana 360. stav 1. Zakona o parničnom postupku ("Službeni glasnik RS", br.125/04).

Vrhovni sud je, kao drugostepeni, ispitao pobijanu presudu u smislu člana 372. u vezi člana 491. navedenog Zakona o parničnom postupku (ZPP) i našao da je žalba delimično osnovana.

I. U postupku pred prvostepenim sudom u pogledu odluke o utvrđivanju očitstva nisu učinjene bitne povrede iz člana 361. stav 2. tačka 1., 5., 7. i 9. ZPP na koje drugostepeni sud pazi po službenoj dužnosti, a nema ni bitnih povreda iz člana 361. stav 2. tačka 12. i člana 361. stav 1. u vezi člana 8. ZPP na koje u žalbi ukazuje tuženi.

Prvostepena presuda u ovom delu sadrži jasne razloge o bitnim činjenicama, a prvostepeni sud je utvrdio sve činjenice od kojih zavisi odluka o osnovanosti zahteva koje je primenom pravila o teretu dokazivanja iz člana 223. ZPP pravilno ocenio u smislu člana 8. ZPP, pa tuženi neosnovano žalbom pobija prvostepenu presudu u ovom delu zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka.

Neosnovano tuženi žalbom ukazuje i na pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje, zbog neizvođenja dokaza veštačenjem DNK uzoraka stranaka, obzirom da se tuženi nije odazvao pozivu za uzimanje uzoraka radi izvođenje ovog dokaza (preko Instituta u Vinči, još 15.9.1997. godine) i da je rešenje o izvođenju ovog dokaza preko VMA (ponovljeno 17.3.2006. godine i 22.3.2006. godine), opozovano 23.5.2006. godine zato što tuženi ponovo nije postupio po nalogu suda i preduzeo radnje da bi se ono moglo obaviti.

Stranke su ovlašćene da u toku cele glavne rasprave pred prvostepenim sudom iznose nove činjenice i da predlažu nove dokaze (član 300. ZPP), ali se u žalbi u smislu člana 359. ZPP mogu iznositi nove činjenice i predlagati novi dokazi samo ako žalilac učini verovatnim da ih bez svoje krivice nije mogao izneti, odnosno predložiti do zaključenja glavne rasprave, a žalilac koji nije učinio verovatnim da je iz opravdanih razloga propustio da u prvostepenom postupku položi iznos potreban za podmirenje troškova povodom izvođenja predloženog dokaza (član 148.), ne može u žalbi predložiti da se takav dokaz izvede pozivajući se na okolnost da je činjenično stanje pogrešno i nepotpuno utvrđeno, zbog nepravilne odluke suda o odbijanju zahteva za izvođenje dokaza. To po oceni Vrhovnog suda, važi i za neodazivanje pozivu za veštačenje, obzirom da se propuštanje stranke da omogući izvođenje dokaza veštačenjem ceni primenom pravila o teretu dokazivanja iz člana 223. ZPP.

Na pravilno i potpuno utvrđeno činjenično stanje, prvostepeni sud je pravilno primenio materijalno pravo kada je u smislu člana 45., 55., 59., 251. i 256. Porodičnog zakona ("Službeni glasnik RS", br.18/2005) koji se primenjuje na osnovu člana 357. ovog zakona, utvrdio da je tužilac prirodni otac prvotuzilje rođene __. godine, obzirom da su drugotuzilja - majka prvotuzilje i tuženi imali intimne odnose u kritičnom periodu začeća prvotuzilje: od 27.10.1975. godine do 4.11.19aa. godine (širi raspon), odnosno 1.11.19aa. godine ili 2.11.1975. godine (uži raspon), koji je kao termin održavanja intimnih odnosa u tužbi označila i drugotuzilja i da je prvotuzilja rođena posle planiranog termina porođaja (19-og dana), jer se radilo o prenesenoj trudnoći. Veštačenjm krvnih grupa stranaka (26.7.1985. godine), utvrđeno je da se obzirom na nalaze krvnih grupa očinstvo tuženog ne isključuje, a ispitivanjem antigena eritrocita i antigena HLA sistema utvrđena je verovatnoća biloškog očinstva tuženog od 99,46% (vrlo verovatno). Zato su navodi žalbe kojima se osporava pravilnost primene materijalnog prava i ovakav zaključak prvostepenog suda neosnovani.

Vrhovni sud je cenio ostale navode žalbe tuženog pa je našao da okolnost da se deo nalaza o veštačenju antigena eritrocita i antigena HLA sistema u pogledu utvrđenih haplotipova koji stranke imaju odnosi i na mogućnost isključenja očinstva za našu populaciju od 96% (kao muške populacije uopšte), ne dovodi u sumnju pravilnost pobijane presude obzirom da isključenje muške populacije uopšte od mogućeg očinstva nije u suprotnosti sa zaključkom o stepenu verovatnoće biološkog očinstva samog tuženog. Stoga je Vrhovni sud odbio kao neosnovanu žalbu tuženog i potvrdio pobijanu presudu u pogledu odluke o utvrđivanju očinstva i na osnovu ovlašćenja iz člana 375. ZPP odlučio kao u izreci pod I.

II. Međutim, žalbom tuženog se osnovano ukazuje da prvostepena presuda ne sadrži razloge o svim bitnim činjenicama u pogledu obaveze tuženog da na ime svog doprinosa za izdržavanje prvotuzilje tužilje od 28.10.1985. godine do 31.12.2001. godine plati dosuđene iznose ili su ti razlozi prvostepenog suda nejasni i protivrečni kao i da je zbog pogrešne primene materijalnog prava činjenično stanje nepotpuno utvrđeno.

Naime, roditelji su dužni da izdržavaju svoju maloletnu decu u smislu člana 154. Porodičnog zakona, a punoletnu decu samo pod uslovima iz člana 155. ovog zakona. U slučaju da su punoletna deca na redovnom školovanju obaveza izdržavanja traje do navršene 26-te godine života. Tužilja je rođena __. godine, a punoletna je postala __. godine, pa je obzirom i na izjavu tužilje od 21.11.2006. godine (da se udala u 25-oj godini), da je završila višu školu i da je prema potvrdi o redovnom školovanju koja se nalazi u spisima (br. 45/94 od __. godine Više tehničke škole) apsolvent bila od __. godine, da je apsolventski staž trajao do 30.9.1997. godine i da su studije na ovoj školi trajale pet semestara, prvostepeni sud propustio da utvrdi kada je i da li je tužilja završila redovno školovanje do 26-te godine života i koliko je obaveza izdržavanja prvotuzilje od strane tuženog trajala.

Osim toga, prvotuzilja je 23.5.2006. godine zahtev za izdržavanje opredelila do visine iznosa na koje je tuženi obavezan privremenim merama i koji su prvotuzilji plaćeni (0,7 dinara mesečno počev od 28.10.1985. godine do 15.11.1988. godine, a od 15.11.1988. godine do 22.11.1990. godine po 25,00 dinara mesečno, od 22.11.1990. godine do 18.10.1991. godine po 2.000,00 dinara mesečno, a od 18.10.1991. godine po 3.000,00 dinara mesečno - privremena mera od 17.12.1991. godine, (sve u tada važećim dinarima); 30% mesečno od penzijskog primanja počev od 1.4.1993. godine pa ubuduće, s tim što je ova privremena mera ukinuta 4.12.2001. godine počev od __. godine - kada je prvotuzilja postala punoletna, a pobijanom prvostepenom presudom je tuženi obavezan da tužilji plati iznose izdržavanja za isti period opredeljene u procentima prema iznosu penzije - u dinarima koji su prestali da budu važeće sredstvo plaćanja i koji su obezvređeni inflacijom. Zato je bilo neophodno da sud u iznose izdržavanja koje je tuženi dužan platiti prvotuzilji uračuna iznose koji su joj već plaćeni po privremenim merama i o zahtevu za izdržavanje odluči vodeći računa o trajanju ove obaveze saglasno odredbama člana 155. Porodičnog zakona.

Sa iznetih razloga, Vrhovni sud je na osnovu člana 376., 337. u vezi člana 161. ZPP i člana 73. Zakona o sudovima odlučio kao u izreci pod II.

U ponovnom postupku prvostepeni Opštinski sud će otkloniti rečene nedostatke i doneti zakonitu i pravilnu odluku.

Predsednik veća-sudija,

Snežana Andrejević, s.r.

Za tačnost otpavka

Upravitelj pisarnice

Mirjana Vojvodić

sd